

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obchodní provoz.	08. Odpovědnost zaměstnanců za schodek-hmotná odpovědnost
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Obchodní provoz
Ročník	3.
Obor, Kód	Prodavač 66-51-H
Anotace	Tato šablona slouží jako podklad pro výuku předmětu obchodní provoz. Objasňuje základní pojmy v oblasti hmotná odpovědnost, schodek, písemná dohoda o hmotné odpovědnosti. Individuální a kolektivní hmotná odpovědnost. Náhrada škody. Součástí je pracovní list a test. Na tuto šablonu navazují další výukové materiály, které vytvářejí jednotný celek k výuce obchodního provozu.
Autor	Marie Mošnová
Jazyk	Čeština
Očekávaný výstup	Uvědomuje si odpovědnost za schodek a zná důvody, kdy se odpovědnosti z části nebo zcela zprostit
Klíčová slova	Hmotná odpovědnost, schodek, náhrada škody
Druh výukového zdroje	Pracovní list a test
Typ interakce	Kombinované
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	Střední odborné
Věková skupina	15 - 18
Datum vytvoření	1. 10. 2013

08. Odpovědnost zaměstnanců za schodek – hmotná odpovědnost

Jde o **zvláštní a zpřísněný druh odpovědnosti**, zavinění pracovníka se předpokládá a nechce-li pracovník škodu nahradit, **musí sám prokázat**, že škodu nezavinil.

Schodek znamená, že část svěřených hodnot chybí /peníze, zásoby, zboží/

Dohoda o hmotné odpovědnosti

- **Písemná**
- **Předmětem jsou hotovost, zboží, materiál, ceniny /povinnost vyúčtování pracovníka/**
- **Věk pracovníka musí být 18 let**
- **Datum, podpis zaměstnance, razítko a podpis zaměstnavatele**

Hmotnou odpovědnost rozdělujeme:

1. *Individuální – pracovník odpovídá sám za svěřené hodnoty*
2. *Kolektivní – odpovídá více pracovníků společně za svěřené hodnoty*

Pracovník se může zprostit odpovědnosti když:

- Když prokáže, že manko/schodek/ **vzniklo zčásti nebo zcela bez jeho zavinění**. Např. důkaz, že nebyly vytvořeny potřebné pracovní podmínky /nedostatečné obsazení zaměstnanců, nedostatečné technické vybavení pracoviště, obsazení provozovny nekvalifikovanými pracovníky apod.
- Pracovník může *odstoupit od uzavření dohody o hmotné odpovědnosti*, když je převáděn na jinou práci, zařazován na jiné pracoviště, nebo pokud zaměstnavatel v době do jednoho měsíce od obdržení jeho písemného upozornění neodstraní závady v pracovních podmínkách.
- Při společné hmotné odpovědnosti může pracovník odstoupit od dohody také tehdy, *jestliže je na pracoviště zařazen jiný pracovník*
- Odstoupení musí být provedeno písemně
Automaticky dohoda o hmotné odpovědnosti zaniká dnem skončení pracovního poměru

Náhrada škody z odpovědnosti za schodek

- Při individuální hmotné odpovědnosti hradí schodek v plné výši
- Při společné hmotné odpovědnosti platí pracovníci částku do průměrného měsíčního výdělku, vedoucí a zástupci ve dvojnásobné výši. Zbytek schodku hradí vedoucí a zástupci.

Pracovní list

1. Proč se předpokládá při vzniku schodku zavinění pracovníka?
2. Jak může pracovník předkládat, že škodu nezavinil?
3. Co jsou svěřené hodnoty?

Použitá literatura: Novotný Mojmír, Obchodní provoz pro střední odborná učiliště 1.vyd.
Praha: Fortuna 2003, 223 s. ISBN 80-716-8845-2

TEST - zakroužkujte správnou odpověď

1. Hmotná odpovědnost je

- a/ odpovědnost za zkažené zboží a vybavení provozovny
- b/ odpovědnost za veškerý majetek v provozovně a za peněžní hotovost
- c/ odpovědnost za peněžní hotovost, ceniny, zboží, zásoby, obaly

2. Dohodu o hmotné odpovědnosti mohou uzavřít

- a/ pracovníci, kterým budu do šesti měsíců 18 let
- b/ pracovníci, kterým je 18 let
- c/ pracovníci, kteří pracují na provozovně nejméně dva měsíce
- d/ všichni pracovníci, kteří mají výuční list

3. Hmotnou odpovědnost rozdělujeme

- a/ kolektivní a individuální hmotná odpovědnost
- b/ kolektivní a společná hmotná odpovědnost
- c/ individuální a organizovaná hmotná odpovědnost
- d/ kolektivní a inventarizační hmotná odpovědnost

4. Pracovník se může zprostit odpovědnosti

- a/ když byla prodejna dlouhodobě uzavřena z technických důvodů
- b/ když má důkaz, že na provozovně pracoval malý počet zaměstnanců
- c/ když provozovna některé zboží neobjednává
- d/ když má provozovna nadbytečné zásoby

5. Při společné hmotné odpovědnosti vznikl schodek a zaměstnanec musí

- a/ uhradit částku dvou měsíčních platů
- b/ uhradit částku do 10 000,- Kč
- c/ uhradit částku do výše minimální mzdy
- d/ uhradit částku do průměrného měsíčního výdělku

6. Při společné hmotné odpovědnosti vznikl schodek a vedoucím a zástupcům se započítává podíl náhrady

- a/ v trojnásobné výši z výdělku
- b/ v dvojnásobné výši z výdělku
- c/ platí každý polovinu schodku a zbytek zaměstnanci
- d/ ze zákona schodek nemohou platit

7. Dohoda o hmotné odpovědnosti automaticky zaniká

- a/ dnem skončení pracovního poměru
- b/ 31.12.
- c/ musí být dána výpověď

d/ automaticky zaniká do dvou let